

PÓSA ZOLTÁN

Szerinovella, avagy Andrea megmenti önmagát

Ülni valahol, és várni azt, ami előbb utóbb úgyis bekövetkezik, céltalan cél, áthidalhatatlan diszkrepancia támad jelenléted formális és valódi értelme között, ez utóbbi maga az értelmetlenség, hiszen ujjaiddal malmozva próbálsz gyorsítani az idő múlását, miközben a formális célod, a mai napra kiszabott meglehetősen nagy tevékenység, a háromflekknyi, határok közé szorított halhatatlanság meglehetősen időigényes dolog, magyarán két és egy negyed óra múlva el kell hagynod ezt az íróasztal-metálszürkébe, szekrény-szarbarnába, függönylilába, padló-fossárgába csomagolt téglalapú helyiséget. A századelőn épült patinás kisvárosi sajtóház szecessziós vidámsága, élénk kikerics sárga színe, a szobák panzióforma otthonossága bántó kontrasztban áll a berendezés célszerű high-tech ridegségével. A régi olcsóbb, de mégis emberarcúan, unalmasan egyformára összehangolt konfekció-bútorokat még az elnyájásult, egykor véreskezű moszkvai helytartó halála előtt pár hónappal, a kommunizmus végnapjaiban elszállíttatta az utolsó pártállami főszerkesztő a saját mátrafüredi magánpalotájába. Az össze-vissza székek – egyik gurigás, zöldhuzatú, másik piros-fekete, a harmadik ébenbőr – szakadtak, használhatatlanok, rémületesek, de nem merem kimondani, a másik nő, jelen esetben a háttam mögött szöszmötölő vékony, szemüveges ex-zongoratanárnő a megyeszékhellyel összeépült gazdag, egyre inkább üdülő jellegűvé átalakuló faluban él, és soha semmi megértést nem mutat a szorongásaim iránt. Szenvelgő kisnagyvárosi (vagy nagykisvárosi) ribancnak vagy értelmiségi nősténylibának gondol, aki egy pillanatra sem tud elszakadni tőled, aki eltávoztál, evilágon túli dimenziók vendége vagy, azóta nem találtam férfit, aki hozzád hasonlatos... Máris látom, ahogy okos, szigorún ráncos szemed összehúzod, szakállad félszegen babrálod, Andrea, Andrea, mi az, hogy hasonlatos... nincs két ember, aki igazából, lényegéből hasonlítana egymásra, még az Istenhez kiáltó szándékkal megvert-megáldott kiválasztottak csak-csak találkoznak egy-egy pillanatra, ha máshol nem, belső monológjaikból kiszikrázó pillanatokra, hasonlítanak hát. Igazán eredetiek csak az átlagosak, az átlagon aluliak képesek lenni, mind egy-egy utolérhetetlen unicum, egy utánozhatatlan szoliter. A filiszternél, a butánál, a hülyénél nincs egyedibb jelenség a világon...

Hányszor elmondtad ezt is, mennyire tiszteltelek érte, míg a kezembe nem került egy öreg, örök infantilis költő bácsinak egy félig verses, félig prózai eszme-futtatása, s döbbenet ismertem föl benne szó szerint a te gondolataidat a kisember utánozhatatlan eredetiségéről, tehát ezt sem te találtad ki, mint azt sem, hogy egy bizonyos értelemben nincs semmi új a nap alatt, más látószögből viszont minden új a nap alatt. Hiszen „nálam az eredetiség a kompozícióban van”, ki a fene mondta ezt, jaj, jaj, Huba, egész életedben attól óvtál olykor gúnyosan, máskor elnézőn fenséges mosollyal, hogy nincs komikusabb, esetleg talán szánandóbb, szánalmasabb annál, aki az irodalomból lepárolt filozófiai közhelyekbe próbálja suszterolni a világot. Eszerint lelkileg te szánandóbb voltál, még egyre zsugorodó porhüvelyednél, egyre soványodó testednél is, amelynek bőr-burkolatát napról-napra aszott-citromszerűbbé, ráncossá és sárgává sorvasztotta az alkoholizmussá fajult három évtizedes iszákosság, amit soha nem ismertél volna el, még két nappal azelőtt sem, hogy belehaltál a megállíthatatlan gyomorvérzésbe, egyre sápadtabban és töpördöttebben agonizálva is azt hajtogattad: én ülök a nyeregben, nem az alkoholvágy démona. Haláloed előtt tíz perccel is azt rebegted: most sincs komoly vész, amint megérezem, hogy baj van, egyik pillanatról a másikra leteszem a pálinkáspoharat. Lehet, hogy minden főiskolai előadásod s az a néhány rövidke, obskurus tanszéki kiadványban megjelent sápadt dolgozatod is annyit ér, mint a végső kifulladásig szajkózott önámító és öngyilkosnak bizonyult elméleted a már rég nem létező akaterődről? Nem, ezt nem szabad, nem lehet, hogy amire korábbi nyolc évem intellektuális kacskaringóit felűztem, ami belső, szellemi Ariadné-fonalam volt, az átlagos, vagy a középszernél is kevesebbet ért, ezt akkor sem akarom elveszíteni, ha személyiségem integritása követeli tőlem. Bassza meg, a fiúk elképesztő módon megfertőztek a perfid, infantilis kamasz-malackodós dumájukkal, pergő nyelvükkel, a bazmeg-stílussal, azzal, hogy a fütykösükkel vannak örökké elfoglalva, huncut mosollyal kínálkoznak föl elvben naponta, de oly távolságtartó, vágáns költőiséggel, hogy még az a srác sem vehető komolyan, akitől lehet, hogy nem venném rossz néven, de hát fényévnyi a távolság, igen, hülyeséget mondott az öreg kretén, herélt költő, éppen azoktól van az ember a legtávolabb, akikkel az intellektuális hasonlóság oly kézenfekvőnek tűnik, hiszen látszólag mindenben egyetértünk, és mégis, valahol elbeszélünk egymás között. Ő, a Karamazov Aljosa típusú író-költőzseni, remek regényeket ír, versei is közel vannak a halhatatlansághoz, esszéi is szellemesen célba találó mondatokból állnak, s az itteni félig rutin, félig ih-

letett munkát, az „alkalmazott irodalom” megyei kulturális újságírássá egyszerűsített válfaját is könnyedén abszolválja, a rutinba is beleviszi önmagát, ettől nem lesz rutinos persze semmije, de hát ő a feleségét szereti, még azt sem mondanám, hogy ilyen az én szerencsém, mert az első pillanattól kezdve nyilvánvaló volt, hogy velem, a kölyökfejű, de középkorú „népnemzeti tribunnal” más ritmusképletekre kódolták szimfóniáink kottáját. A másik, a vékonyfejű, szelídített farkasfióka majd tíz évvel ifjabb nálam, kölyök, a majdnem tehetséges típus, de írásaiban is, köznapi megnyilvánulásaiiban is túlságosan direktbe megy le, és ez néha iszonyúan idegesítő. A múltkor, amikor rajtakaptam, hogy az interneten szexfotókat nézeget, a csöcs-börze, a bulvárlapokból kivágott szuper-szilikonos cicisnéni, puncsnyanya tárlat láttán azt találtam mondani, hogy én is tudnék az internetről akkora fütyiket lehívni, hogy a srácok napokig nem mernének pucéron a tükör elé állni a kisebbségi komplexusok mián. Erre Farkaskölyök kijelentette: neki nincs miért komplexusokat táplálni. Replikáztam: csak akkor hiszem, ha látom, erre azt feleli, menjünk át a szomszéd szobába, és megmutatja, hogy nem linkelt. Még mindig tréfásan, de valahol komolyan azt mondtam neki, nem vagyok prúd, de csak akkor van értelme megnézni egy fiú micsodáját, ha utána a játék átmejj komolyba, annak, hogy kamuból mindketten fölizgassuk egymást, semmi értelme, jövője nincs. Farkaskölyök nem akart leszállni az egyre kellemetlenebb húrokra áthangelődő, egyre kellemetlenebb témáról, s én tényleg nem tartottam volna különösebben zavarba ejtőnek, ha átvonulok vele a szomszéd szobába, és előveszi a paszulyát, mert nem zavarba ejtő, hanem cikis volt a dolog, de ő még mindig nem fogta föl, mi ennek az álmodern gejl szituációnak lényege, mert erről volt szó. A hülye még azt sem érzékelte, hogy ha csak ketten vagyunk, elvben nem is lenne rossz, unaloműző tréfa, mert ami két különmű ember között történik, az magánügy, de mivel a Karamazov-képű is ott üldögél és írogat, a szemüveges, na, már eszembe is jutott honnan, Józsárol naponta ingázó zongoratanárnő is ott téblábol, és hallgatja a szót, lehetetlen, hogy megnézzem a cucuját... Nem, dehogysis képmutatásból mondok nemet, hanem mert így, többszemközt már nem játék az egész, elvesztené az intimitását, ha volna egyáltalán, de így túlságosan lemegy éles időtlenkedésbe vagy kemény perverzkedésbe, ez már klasszikus esete a paráználkodásnak. Aztán bejött a Vijjogó, a Pierce Brosnan-féle James Bond hasonmás rovatvezető, és iszonyúan lebarmitott: Andi, már megint terád várunk, illetve vártunk, most már nem érdekel a hülye anyagod, ha neked ráér, nekem még inkább, de ne hidd ám, hogy holnap be tu-

dom tenni. Ma már Berci jövő hétre szánt nagyinterjúja jön megint, mint mindig, pedig ő már rég készen van a kötelező penzumaival, szokás szerint írhat miattad újat, ahelyett hogy pihenne egy kicsit, te pedig várhatsz egy hétig, és megint levonnak tőled vagy tíz lepedőt. Ilyenkor elkezdek hebegni, hápogni, tudom, hogy amikor magyarázkodom, olyan, de olyan nagyon előnytelen vagyok, a külsőm is egészen nőietlen lesz, a hangom elvastagodik és fátylasodik, pedig állítólag formás, széles csípejű, pisze németalföldi madonna volnék, hatalmas kebelpárral megáldva, de amikor úgy érzem, hogy vaj van a fülem mögött, elvörösödök, izzadok, szaglok, kifejezetten visszataszítóvá tesz engem ez az újságírósdí, emancipáció ide-oda, nem nőnek való ez a foglalkozás, aki ezt nem látja be, az elvakult hülye. Amikor nem szakmai kérdésekről beszélünk, és nyugodt vagyok, elvben mindenkinek tetszem, még a lányoknak is, eleinte kurvára zavart, hogy buknak rám a leszbikus csajok, most már tudom, hogy kell elhárítani őket. Ez könnyebben megy egy nőnek, mondta egyik beszélgetésünk során Karamazov-képű. A női homoszexualitás korántsem olyan durva, mint a férfiaké, maga a fizikai jelenség sem visszataszító, ha nem is kifejezetten vonzó. Aztán elpirult attól, ahogy ránéztem, mert rájött, hogy göndör mosolyom arra utal: elképzeltam a kétféle buzerancia közötti figyelemre méltó különbséget, és egy percre azt hittem: újra győzött a női egyenjogúság, de nyomban lekókasztott a saját ostobaságom, amely erényt faragott a közönségességéből. Néha baromian hülyék vagyunk, imígyen összezárva, pedig az ügyeletest kivéve senkinek nem kötelező délután két óra után itt tartózkodni, de amíg el nem készül a penzum, akár a másnapi is, a legtöbb már nem mennek haza, amíg le nem írták, mert nincs annál nyomasztóbb, mint hazamenni egy félkész riporttal. Ám egy idő után maradni is elviselhetetlen. Ha sokan vagyunk, azért, mert sportból, viccből nem hagyjuk dolgozni a másikat. Ha viszont egyedül maradunk, félünk attól a pillanattól, amikor be kell vallanunk magunknak: ez bizony ma már nem megy. De most már kell. Úristen, most megyek ki hatodszor – lehet, hogy nem csak – pisilni, a szomszédos férfi vécébe siet Zsebsátán, a szellemesen cinikus színikritikus, mindig megígéri, hogy átfütyül nekem, de soha nem teszi, ezek szerint ott van a szomszédos, valamivel nagyobb szobában, ahol rendezettebbek az asztalok, a székek, ott „lakik” a Bercinél kevésbé elementárisan tehetséges, de kincstáribb, most már nem is befutottabb öregedő költő, olyan, mint egy nagyra nőtt pandamedve. A két író szereti is, nem is egymást, udvariasan, kedvesen, de soha nem igazán komolyan társalognak, Berci hiperaktivitása és letagadhatatlan zsenialitása – ha van olyan

egyáltalán – kifejezetten nyomasztja a vele egykorú és kicsit idősebb pályatársakat, ő már csak a nagy öregekkel tud fesztelenül barátkozni, de lehet, hogy nincs igazam, Panda is komoly tehetség, talán jól meglehetnének egymással, de már nemcsak öregek, túlretek is, nincs szükségük egymás barátságára sem, ők, úgy tűnik, legyőzték az úgynevezett vidékiség hendikepjét is... ha vidékinek mondható egyáltalán csonka Magyarország második legnagyobb települése, amelynek értelmisége abban a hitben vagy tévhitben tetszeleg, hogy lakóhelye, a kálvinista Róma nem más, mint a nemzet fővárosa... Lehet, az a bajom, hogy ez a kérdés soha nem érdekelt igazán, legalábbis eddig. Te a kozmopolitizmusoddal akkor is aktívan és naponta fertőztél, amikor a lelkem mélyén egyre inkább úgy éreztem, nincs mindenben igazad. Talán mégis kellene valahová tartozni, de ha ezt az üzenetet te küldted, jelentem, még nem engedhetlek el, muszáj még kísértened. Ha a nagy haza kisebb egysége a locus, vagyis a szülőhely, s ez a két dolog, haza és szülőváros egymást kölcsönösen feltételező és magyarázó fogalom, akkor az is igaz, hogy a szülőhely csak akkor válik értelmezhetővé, ha van családunk, vannak emberek, akik szeretetükkel és szerethetőséggel a nagy hazához, a kis hazához, a családi házhoz kötnek. Ám mivel szüleim túl hamar, bár tapintatosan, időben hunytak el, apám az általános iskolai tanári diplomám, anyám pedig a kiegészítő, újságírói másoddiplomám kézhez vétele után távozott boldogabb mezőkre, egyedül, veled együtt is magányos maradtam egy Piac utcai középnyagy lakásban éppen abban a pillanatban, amikor képessé váltam a két és fél szobás, hatvankét négyzetméteres főutcai, földszintes, udvarra nyíló, félig kispolgári, félig proli kégli fenntartására és saját magam szerény, de biztos eltartására. Őseim éppen annyi pénzt hagytak rám, hogy a rendszerváltozás küszöbén saját tulajdonba vehettem a tanácsi lakást úgy, hogy maradt másfél milla tartalékom is, amit meglehet ostobán, de babonás félelemmel őrzök azóta is a takarékkönyvben, pedig ha valorizálnám egy kis törvényileg megengedhető lakásüzérkedéssel, tartaná az értékét, de nem mertem hozzányúlni, arra gondolván, hogy bár a készpénz vásárlóereje évről évre csökken, amit a kamatok még jelképesen sem tudnak követni, de mégis relatív biztonságban érezhetem magam általa, mert ha véletlenül utcára raknak, lapátra tesznek a laptól, egyedül másfél-két, esetleg három évig megélhetek az összegből munka nélkül is. Sokkal inkább nyomaszt örökségem reálértékének veszteséges karcsúsodásánál az, hogy létezik a családnál is kisebb egység, a tartós, biztos érzelmekre épülő párkapcsolat, félek kimondani: valamiféle szerelem, vagy házastársi, élettársi kötelék, amelyet halálad

napján elvesztettem, így reményem sincs arra, hogy családot alapítsak, ami értelmet adna üres lakásomnak, mi több, azt lakásból lakhellyé avatná, egy-két, esetleg három gyermek már humanizálná, értelmezhetővé varázsolná a szülőváros szeretetét, a lokálpatriotizmust, amelytől végre megérezném, mi az, hogy hazaszeretet. Oh, Huba, ha a túlvilágról sem tudsz többet üzeni a tőled unos-untig hallgatott evilági, használhatatlan, libero-egzisztencialista teóriáknál a mindennél értékebb szabadságról, a szabad választásról, a személyiségi jogok sérthetlenségéről, ugyanúgy magamra hagysz odaátról is az élet határhelyeteiben, mint ahogy rövid közös életünkben tetted. Agy- és aranyérszibbasztó álbohcességaid még az igényes közhely terminus technicust sem érdemlik meg, már életed utolsó fél esztendejében is úgy csúfoltalak magamban: az én kedvesem Magyarország első számú evidenciamaagarázó kismestere. Már megbocsáss, hogy kimondom, ráadásul munkahelyem legkisebb helyiségében trónolva: kísértetnek sem vagy elég tehetséges. Mentségemre, vagy javamra írható (nem tudom), hogy e negatív felismerések jöttányit sem kisebbítették az irántad érzett, feltétel nélküli odaadást és az őszinte, tiszta szerelmet.

Ülök a káván, mosolyogva hallgatom, ahogy Zsebsátán meg odaát „csurog”, engem zavarna, ha tudnám, hogy egy fiú hallgatja, ahogy pisilek, az is félszeggé és szerencsétlenné tesz, hogy elképzelem: észlelte valaki, valamelyik hímnemű, amikor bevonultam a vécébe, s ha véletlenül ugyanő meglát majd kioldalogni a klotyóról, tudatosul benne, hogy húsz perce benn dekkolok, tehát nyilvánvalóan szartam is, a nagydolgomat igyekszem mindig otthon elvégezni, de szükség törvény bont, az illető kan azt hiheti, hogy szorulásom van, jaj, de prosztonyák vagy, Andi, kisebb gondja nagyobb bárkinek is egy dög fársztó megyei napilap szerkesztőségében a másik emésztési idejének tanulmányozása. Úgy sejtem, Zsebsátánka sem örülne, ha elmondanám neki: elképzeltem, ahogy a kagyló előtt áll, és fogja a nudliját... eh, hülye vagy, Andi, már kifejezetten beteg és perverz a lelked a férfihiánytól, az elegáns tollú színikritikus be is csapta a retyóajtót, s miközben felhúdom a nadrágom, hallom, ahogy elviharzik, kétségtelenül nem esik jól, de tisztában vagyok azzal, azért sietett ennyire, hogy ne kelljen beszélgetnünk, velem még ő, aki majdnem olyan iszákos, mint a Pierce Brosnan képű Vijjogó, sem iszik és társalog szívesen, a fiúk engem Farkaskölyök kivételével csak csoportosan hívnak meg, amikor egyikőjükhöz sem tartozom még elvileg sem, egyiküknek sem kell hát vállalnia a szórakoztatásomat. Mondom, nagyon nem esik jól ám, de megszoktam, azon akkor sem tudok változtatni, hogy csak nehézsúlyú dumára vagyok képes, vagy filózok, vagy lelkizem, vagy

olyan túl őszinte vagyok a férfikollégákkal, hogy kényelmetlenül kezdik érezni magukat. S akkor még inkább, ha próbálok fesztelen lenni, és lemegyek obszcénba. Úgy kell nekik, először mindig ők akarnak engem zavarba hozni az olykor túlerőltetett fütyis-humorral, s amikor meg veszem a lapot, és nem ízézek, nem pontozom ki virtuálisan, hanem emancipált szukához illőn élesben kimondom a „hívessző” szó valamelyik gyermekdeden gejl vagy az abszolút durva egy szótagú szinonimáját, elvörösödik még Brosnan rovatvezető úr is, de hát ez még nem lenne baj, a többi lány is hamar rájön, hogy a fiúkat sokkal könnyebb zavarba hozni, mint bennünket, és mi, nők élünk is ezzel a szó szerint övön aluli előnnyel. Egyetlen szerkesztőségi barátnőm, a ledér egyetemista gyakornok, a szókeérzéki Adina mesélte el, hogy a múlt nyári vakációt Balatonmáriafürdőn töltötte, és átment egyszer Berénybe, a nudista strandra. Már egy perc múlva természetes lett számára, hogy ő maga is pucéron van, és saját bevallása szerint fesztelenül tárta gránátalma kebleit és a lába közt aranyló háromszöget ismeretlen fiúk elé. Öt perc alatt megszokta a férfi nemi szervek látványát, s megfigyelte, hogy a fiúk szinte kivétel nélkül mereven betartják az íratlan szabályokat, és görcsösen csak a nők arcába bámulnak, nehogy bárki is rájuk foghassa, hogy potyáznak, perverzkednek, vagy ilyesmi. A lányok nagy többsége sem „kukkolja” direktben a srácokat, viszont abszolút természetesen, ki-ki egyénisége szerint személyesen, vagy személytelenül veszi tudomásul a meztelen fiúk jelenlétét. De van néhány idősebb s egy-két fiatalabb nő is, aki leplezetlen kíváncsisággal figyeli a hímtagokat, vagy kifejezetten szórakozik azon, hogy zavarba hozza a fiúkat – gyakran sikerrel. A nyavalyás kis szóke szépség is elkezdte egyre tudatosabb pimaszsággal bámulni a szimpatikusabb fiúk furkósát. „Legalább öt faszt sikerült fölállítanom” – mesélte röhögve, s ekkor kértem meg hirtelen, hogy elég, itt álljon le a perverzkedéssel. Egyre gyakrabban tölt el szorongással a mai lányok, köztük elsősorban barátném és jómagam férfivizeldésen közönséges szégyentelensége. Az a lényeg, hogy a fiúk, legalábbis nálunk, ennél a kutyaütő megyei lapnál – eltekintve néhány kifejezetten vén, perverz állattól – sokkal szemérmesebbek a nőstényzsurnalisztáknál. Amikor nem félek ettől a kétes értékű fölénytől, hanem próbálom élvezni és kihasználni, az szomorít el, hogy mellettem a férfikollégák normális körülmények között, hétköznapi témákról beszélgetve is feszengnek. Velem már „szobaszexelni” is unalmas lenne? A számomra kicsit ijesztően idegen Farkaskölyök és persze Karamazov-pofi a kivétel. Berci még velem is elég nyílt, de úgy, hogy a kedvessége semmire sem kötelezi. Frakaskölyök valójában ugyanúgy viselkedik, mint a szégyentelen újságírók.

Csak gondolnom kellett frivol, perfid, pervertált kis barátnőmre, és megjelent. – Szia Andi – lép be a véce előterébe, telt üveghangja elárulná, ha még a fülkében ülnék, hogy a szóke, Berci szerint bukolikus frígiai pásztorlányképű, karcsú derekú Adina érkezett. Elefántcsontsápadt arca, a tökéletesnél picit nagyobb fogsora, csücsöri szája a férfiak kedvencévé teszi, illetve még inkább azzá tehetné, ha nem varná képére a kötelezőnek gondolt bölcsész-világfájdalmat, másfél éve van a szerriben, de frissen végzett, nem levelező, párhuzamosan dolgozott az egyetemi ötödévvvel. Ha sztereotípiák szerint működne az agyam, utálnom kéne, mert ő megtalálja a módját annak, hogy kulturáltan megkívánja akár a közvetlen kollégáit is, akik nyomban érzik, hogy ő olyan házinyúl, akire szabad löni, mert túl igényes és jóindulatú ahhoz, hogy bárkire rávarná magát. Azért is veszélytelen, mert finoman szólva, róla szól Eric Rohmer, a francia filosz rendező Férfigyűjtő című filmje, egyelőre eszében sincs bárkit is fölszedni, minden szimpatikus pasi kell neki, amelyiket nem tudja megkefélni, odaadó barátjává teszi. A fiúk szimpátiájának megszerzéséért apró elvtelenségekre képes, de annál formálhatóbb. Amikor megismertem, tök liberális volt, ám a vallásos és konzervatív Berci előtt adta a tradicionalistát, már megpróbált hitet is imitálni, talán hisz is, de még olyan szinten, ahogy a kisgyerekek hisznek, vagy görcsösen hinni akarnak a Mikulás bácsi létezésében. Legyőzöm kelletlenségemet, nem szívesen találkozom senkivel sem a budiban, kivált miután nem huzogoztam, hanem stöccöltem, utálok, ha elgondolom, hogy valaki magában is megjegyzi rólam: hú, de büdöset tojt ez a kövér koca. Ő meg fesztelenül beszélgetni kezd abban az áporodott vizelet- és enyhe szarszagban, amit csak egyedül tudok úgy-ahogy elviselni, az a két bögyös pucc-lány néha kurvára felületesen takarít. De Adinát szeretem, azt sem bánom, hogy tudom mindig, mit mond, szinte mindig ugyanazt. – Figyelj, Andi – bújja, – nincs kedved meginni a Kinizsiben egy sört? Én is ugyanazt felelem, mint mindig: – aj, bazmeg, Adina, nem szabadna, de már úgysem tudok írni. Jó, igyunk hát egyet, kettő lesz belőle. – Ezt a sztereotip szellemeskedést sem hagyom ki soha, kimenekülök, csodálkozom, hogy Adinát nem zavarja a penetráns bélszag. A belső szobában szöszmötöl Aljosa-képű, elkezdnek nyalakodni a darázsderekéval, puszipuszi, ezt már úgy-ahogy elviselem, mindketten szeretik ezt az antierotikus gügyibügyizést. – Kivirulok, ha látlak – így Berci. – Érzem ám – bújja Adina, aztán elkomorul. – Mit is magyaráztál a múltkor, Berci, ne akarjak mindenáron áldozattípus lenni, victimológiai szempontból nem illik rám a szerep, mert ez olyan, hogy ha valaki elke-

di játszani, úgy maradhat. Tényleg igazad van, le lehet győzni a szerepkényszert. Az utcánkban van egy kocsmá, Nánáson még a járda sincs lekövezve. Abból a kriksmiből undorító romlott húsleves szag árad, a férfiak egy része a pultoktól alig pár méternyire hugyozik az útra, és észrevettem, hogy van egy kancsal, tömzsi törpe, kettéfűrészelt óriás, aki direkt akkor veszi ki mindig a bögyörőjét, amikor én arra járok. – És legalább jó nagy van neki? – Igazából eddig nem tudtam, de múlt hét végén úgy gondoltam, kipróbálom, amit mondtál. Ahelyett hogy úgy tennék, mintha nem látnék semmit, tegnap megálltam, ránéztem: „Kár úgy dicsekednie. Hát ehhez a pöcshöz bizony nagyító kell”, vágtam a képébe, attól féltem persze, hogy minimum felpofoz, de bambán behátrált a pult elé, és azóta békén hagy. – Vihorásznak, a térdüket csapkodják, én mintha nem is léteznék.

Dühös vagyok, mert érzem, hogy Adina föl akarja izgatni Aljosenykát, sikerül is, de nála ennyi elég, nevet. – Lemegyünk a Kinizsibe egy sörre, nem tartasz velünk? – bújja Adina, nincs okom-jogom megsértődni, megint elefántot akar belőlem csinálni, Karamazov szerencsére szokása szerint hártja a meghívást, pedig Adina még azt is fölajánlja, hogy fizet neki egy szerény ebédet (Aljosa-Berci lassan tíz éve nem piál), ha csak azért nem jönne, mert nincs nála pénz. Hiába, hogy szeretem, hasztalan diplomáztam le, helyes kis falusi szotyka, csak szabadszájúbb lett az egyetemtől, okosabb aligha. Viszont rettenetesen érzékeny, gyerekes aggodalommal néz rám, ahogy Aljosa elköszön tőlünk, s megint összenyalazzák egymás képét: – Persze, most haragszol, ugye? – Minek kérdezed, ha tudod? Ne hidd már, hogy irigyelném téled ezt a fiút, nincs dolgunk egymással, nem keresztezik egymást a sorsvonalaink. Inkább az a bajom, hogyha mégis elkísér minket, nyomban feleslegessé válok, mint amikor Pierce-szel elmentél. – Nem is volt igazán jó, túlitta magát, pedig jó nagy fütyije van, megvan még nyugalmi állapotban is legalább másfél arasz... – Adina – vágok közbe félig nevetve, félig fölháborodva, nem vagyok rá kíváncsi, nem azért, mert prüd vagyok, máskor szívesen meghallgatlak, miért ne legyünk indiszkrétek, kiterítenek úgyis – parafálok József Attilát, de nem veszi az allúziót – csak itt és most nem izgatnak Pierce férfitúri érnei. – Lenézel, meg kurvának is tartasz? – És ha igen, attól még barátnök vagyunk, úgy hiszem, jaj, ne haragudj! – Miért haragudnék? – mosolyog ártatlan szexepillel – Tényleg nagy ribi vagyok, ha csak azt nézzük, hogyan viszonyulok a pasikhoz. Bár csak amatőr, pénzt soha nem fogok kérni a baszásért. – Nem szállna le a hülye témáról, pedig most kifejezetten fájdalmat okoz vele. Fizikailag hiányzol, Huba, pedig már tudom, in-

dokolatlanul fölényeskedsz a túlvilágból. Már sejtem, nem csak az egyre elburjánzó alkoholizmus miatt gubóztál be annyira, az egész tanítóképző főiskola köré tömörülő tanítványgárda kicsit szektajellegű volt, nem engedtetek magatok közé igazán elementáris figurákat, állítván: méltatlanok hozzánk, a mi titkos rózsakereszt szövetségünkhöz, a tanítóképző főiskola az igazi, mert az egyetemre, csak az tud bejutni szerinted, aki konformista, ráadásul, aki mindenáron publikálni akar, „pláne” novellát, vagy verset, nem igazán finom, behódol a hiúság bálványának, tetszeleg, nem úgy ti az egykori marxista tanszéketek vezetőjével, a kocsmában a pártállami időkben is antimarxista szövegeket nyomó nagy szakállú, pipa mellől pöködő, fölényes mosolyú bölcses. Esténként olykor félelmetesen elcsépett és kényszeredett tónusban, néha kifejezetten nyekergősen, csikorgósan jópofizva, máskor viszont rendkívül éleselméjűen szidtatok mindazt, amit nappal kötelesszerűen tanítva apologizáltatok. Az esti féllegális, speciálkollégiumnak álcázott egzisztencialista, neotomista szeánszokon, amikor úgymond megnyilatkozott az igazi szuperegótok, a tanítványaitok fölvettek magnóra az előadásaitokat, majd szó szerint leírták, nem csodálom, hogy fanyar kelletlenséggel mosolyogtatok mindketten, és a hiúság kísértéséről prédikáltatok. Valójában éreztetek, amit én is tudtam nyomban: ami szóban csillogón többértelműnek hatott, rögzítve már-már brosúrásan evidenciamagyarázó, közhelyes volt. 1990 óta megmutathattatok volna százszor-ezerszer, hogy ismeritek az új tradicionalista vagy posztmodernista elméleteket, ma már beszélhetnétek akár az antimodernista Evoláról és Guénonról, vagy az ultra- vagy posztmodern Ingardenről és Gadamerről is, ám a hosszú, hosszú hazudozások és féligazságok évtizedeiben valahogy hozzászürkültetek a gyűlölt, ám kötelező foxi-maxi ideológiához. E ténnyel józanul szembenézni, a silány és szomorú valóságot hideg fővel feldolgozni szinte lehetetlen, így váltál te, korábban is naponta félrészes, de még szociális ivóból a rendszerváltozás után napi egy üveg konyakra simán hitelesített nehézsúlyú tintabajnokká. Azért utasítottad el a jónevű, békebeli híréhez a kommunizmus esztendeiben is méltónak bizonyult kisvárosi egyetemünk társadalomtudományi tanszékének előkelő, docens-fizetéssel kecsegtető ajánlatát, mert már nem mertél átköltözni a tanítóképző szürke félhomályos folyosóiról a csupa üveg homlokzatú „UNI” díszudvarának csillogó napfényébe, akár a haverjaid. Féltél, féltetek, hogy ama világosságban lelepleződne gondolataid-gondolataitok másodvérúsége. Kurva cikis vagyok, hiszen most úgy tűnhet, mintha megtagadnám veled és szerelmünkkel együtt azokat a végeredményében rendes fiúkat,

kikre egykor úgy fölnéztem, de el kell szakadnom tőled, Huba, akár úgy, hogy leleplezlek, akár azon az áron is, hogy igazságtalan vagyok veled. Ugye elengedsz – nézek föl az égre, hasztalan. Akkor én is elengedhetlek. Adj jelet, Huba, adj jelet.

Kis, kotnyeles barátnőcském gödröcskés mosollyal ül előttem a négyzetes fényezett fa-boxokra osztott germán stílusú söröző, á per egyes egyetemista itató elegáns, faragott támlájú faszékén. Minden csupa melegbarna, olyan, mint a lipcsei Auerbach-söröző, szerinted gejl, de sokkal inkább itt hizlalom sörrel a seggem, mint abban a pléhabroszos, koszos, csontig lerohadt, szocializmusba rokkant félig kertvárosi, félig proli városrészben található látszólag „késdobáló”, valójában tipikusan tanítóképzős csehóban, a Zöld Fácánban, népszerűbb becenevén Fácánosban, persze, ott igen csak respektálják a főiskolai tanbanyusokat és tanár bácsikat és a hallgató hölgyeket és urakat, így ugyanolyan biztonságban voltatok, mint ha a bevallottan az egyetemista-főiskolás beltenyészetre bázírozó Kinizsiben üldögéltetek volna. Akármit is mondasz odaátról, igenis, rémesek voltak az általatok olyannyira erőltetett, külvárosi életszagúnak vélt fácánosbeli élményvadászatok. Hiába próbáltunk úgy tenni, mintha romantikus és kalandvágó pikareszk figurák lennénk, sem a Fácános, sem a Nagy Sándor telenpi köpködő nem hasonlít azokhoz az amcsi csehókhöz, amelyekről Kerouac Útonjában, a száguldó, beat életforma nagy irányregényében, vagy akár Ginsberg vagy Ferlinghetti projektív szabadmezős hipster-verseiben olvastunk. És már senki nem kívánja erőltetni a száguldás parttalanságában megnyilvánuló metafizikus szabadság örületélményének hajhászását, mert tudjuk, mit ér a szabadság abban a végtelenül beszűkült létezésben, ahová korábban a diktatúra kényszerített bennünket. Ma már mi magunk kényszerítjük magunkat ugyanoda, mert másként-máshol élni már képtelenek vagyunk. Nemem, ez nem igaz, rám nézve nem igaz, csak rátok, rád, drága egyetlenem. Én már nem hiszem el, hogy a sebesség és az öncélú önsorsrabló élményekben megnyilvánuló intenzitás a mindent elpusztító idő kompenzációja. A te példád ékesen bizonyítja, hogy így nem lehet legyőzni a halált. De akkor hogyan? Ezt még nem tudom, de a pincelakás-szagú, csehós múltnál igenis jobb szeretem a belvárosi kéglis, sterilkocsmás, németörözős jelent... – Én a helyedben kipróbálnám Farkaskölyökkel – hallom meg váratlanul Adina csacsogását, de nem család, nem ámítás, a te hangodon szólalt meg. Érték mindent. Hirtelen arcon csókolom, kicsit gyanakodva néz rám, amitől valóban átfut az agyamon, ha leszbis volnék, először is Adinára hajtanék rá, de nem ez a lényeg, hanem csupán az, hogy végre válaszoltál. Általa, e kis

szeretetre méltón magasbuta, értelmiségi fafejű liba által válaszoltál. Igen, Andrea, ne törődj azzal, hogy fiatalabb nálad az a kölyök. Andrea, azt se bánd, hogy te már túl vagy azon a koron, amikor te választasz. Törődj bele abba, hogy mostantól fogva téged választanak, örülj addig Farkaskölyöknek, amíg meg nem unja a fanyalgásaidat, és le nem mond rólad – véglegesen. Hátha veled elkezdődik, általa megvalósul mindaz, amit korábban, a liberális közterek előtt megsúgtál, édes Huba, csak még nem hittem el, hogy te nyilvánulsz meg, mert az én unt belső monológjaim tónusában szólaltál meg belőlem. Most Isten csodát tett és, bizonyítanom kell, hogy nem vagyok hitetlen, és nem találok a transzcendens jelenségnek materialista magyarázatot, mert akkor reménytelen vagyok, mint a gyümölcsstermésre alkalmatlan száraz bibliai fügefá. Végre rájöttem, mire gondol Jézus, amikor kijelentette: aki a Szent Lélek ellen vétkezik, annak bűne megbocsáthatatlan. Megérett a Pokol Tüzére. Lehet, hogy az a köznapis ember vagy racionális gondolkodó sérti meg végérvényesen a Szakrális Szellemet, aki nem hisz, vagy csak percekre hisz a kézzelfogható csodában, de aztán addig nem nyugszik, amíg a gallérijánál fogva elő nem rángat valami racionálisan kódolható, tudományos magyarázatot. Igen, Farkaskölyök az utolsó esélyem, no nem ő az üdvösség hordozója, hanem csak valamiféle küldött. Vagy ki tudja? Ha a kapcsolatunk humanizálódik, állandósul, talán család-szaternuszgyűrűt növesztesz magad köré, kedves Andrea, amely egyre tágasabb koncentrikus körökben reprodukálja önmagát. A legkisebb karika peremére az van írva: szerelem. A nagyobbikra: gyermek, három ember már egy család. Amint először viszed játszótérre, óvodába, iskolába most még csak elméletben létező gyermekedet, egyre lakhatóbbá válik a városka egyre több szegmense. És amikor először elutazol vele, mondjuk, a szomszédos világhírű fürdővároskába, aztán a Balaton mellyékére, lehervad rólad a szenvedő, dekadens világmevetés, és a gyermek szemével látod a hegyek zöld karéjába fogott tiszta kék tavat, a Magyar Tengert, megtanulod szeretni az egész országot a hegyeken túl is, és nagyszüleid fájdalmát átérzve siratni kezded ama száz éve reánk mért csonkaságot, amelybe belenyugodni soha nem szabad igazán. És ez a közös kín azáltal, hogy látszólag röghöz köt, szabaddá tesz, mert általa már tudod, hogy ez a föld a tiéd, és mindig is a tiéd, a tiétek lesz, akik ugyanazt a nyelvet beszélitek, amelyre majd a gyermekedet egykor megtanítod. Szabad vagyok, s talán egykor még ennél is szabadabb leszek, Huba, és ezt is köszönöm neked, mint életem legszebb tizenkét évét, amit engedté a közeledben eltölteni, édes halott szerelmem.